

Vlada Republike Slovenije

Gregorčičeva 20
1000 Ljubljana

Ministrstvo za kulturo RS

Maistrova 10
1000 Ljubljana

Pripombe in komentarji Asociacije na Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo

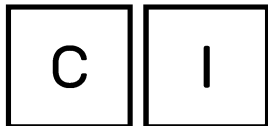
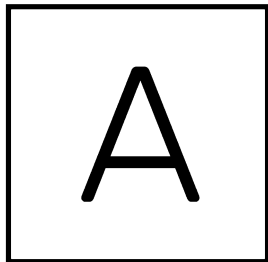
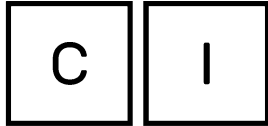
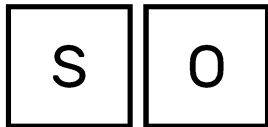
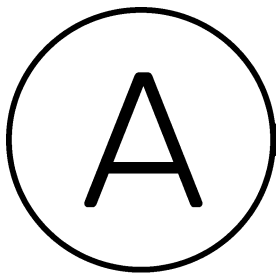
Spoštovani!

V Društvu Asociacija skupaj z ostalimi krovnimi združenji v kulturi (seznam podpisnikov dopolnjujemo na naši spletni strani) pozdravljamo prizadevanja Vlade RS za reševanje kriznih razmer, nastalih zaradi virusa SARS-CoV-2. Številne rešitve, ki so zapisane v predlogu Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo, predstavljajo dobro osnovo in dejansko naslavljajo težave, s katerimi se ali se bodo soočali praktično vsi, še posebej pa izpostavljam samozaposlene in področje kulture kot eno od bolj prizadetih. V zvezi s tem pozdravljamo tudi posebno rešitev za področje kulture, kot je zapisana v 85. členu predloga zakona, saj samozaposlenim v kulturi dejansko lajša postopek podaljševanja pravice do plačila prispevkov. V komentarju, ki smo vam ga skupaj s številnimi stanovskimi društvi podali na *Smernice z naborom ukrepov za omilitev »korona« epidemije za državljane in gospodarstvo za čas od uveljavitve zakona do 31. 5. za pripravo Zakona #PKP1*, smo izpostavili tudi nekatere druge rešitve, ki bi dodatno lahko blažile specifične težave na področju kulture, a kot napovedujete, predvidevamo, da bo ta segment z dodatnimi ukrepi nagovorjen v drugem svežnju ukrepov. Govorimo predvsem o skladu za nepovratna sredstva, o štipendijah, s katerimi bi ustvarjalke in ustvarjalci lahko premostili težavno obdobje, in o ureditvi obdobja izvajanja programov in projektov, pri čemer je nujno, da se omogoči prestavitve oziroma podaljšanje izvajanja v leto 2021. V nadaljevanju vam pošiljamo konkretne predloge za izboljšanje obravnavanega zakona, predvsem pa se nam zdi, da je možno tudi z enim ključnih vodil te vlade, to je debirokratizacijo, zakon narediti še bolj učinkovit in lažje operativno izvedljiv, tako za tiste, ki bodo skrbeli za njegovo izvedbo (FURS, Zavod za zaposlovanje RS, itd.), kot za tiste, ki bodo deležni učinkov.

Pripombe in komentarji

K 22. členu:

V celoti se spremeni drugi odstavek 22. člena in sicer tako, da se po novem glasi: »(2) Do pomoči so upravičeni tisti delodajalci, katerih prihodki bodo v letu 2020 nižji od prihodkov na letni ravni v primerjavi s povprečjem v letih 2018 in 2019. V primeru, da bo ta pogoj pomoči ob predložitvi letnih poročil

za leto 2020 presežen, bo moral upravičenec naknadno vrniti sorazmerni delež prihodka, ki bo presežen glede na pretekli dve leti. Sorazmerni delež se vrača brezobrestno.« Doda se nov tretji odstavek, ki se glasi: »(3) V primeru, da delodajalec ni posloval v celoti v letih 2018 in 2019, se povprečje prihodkov za primerjavo z letom 2020 izračuna na proporcionalen način glede na število dni poslovanja v letih 2019 in 2018.« Doda se nov četrti odstavek, ki se glasi: »(4) Prihodek lastniško povezanih podjetij, ki so zavezanci za oddajo konsolidiranih računovodskih izkazov in konsolidiranih letnih poročil se obravnava kot eno celoto.«

22. člen se po novem glasi:

»(upravičeni delodajalec)

(1) Pravico do ukrepa iz prejšnjega člena lahko uveljavlja vsak delodajalec v Republiki Sloveniji, razen:

- neposredni ali posredni proračunski uporabnik, katerega delež prihodkov iz javnih virov je bil v letu 2019 višji od 70 odstotkov,
- delodajalec, ki opravlja finančno ali zavarovalniško dejavnost, ki spada v skupino K po standardni klasifikaciji dejavnosti.

(2) Do pomoči so upravičeni tisti delodajalci, katerih prihodki bodo v letu 2020 nižji od prihodkov na letni ravni v primerjavi s povprečjem v letih 2018 in 2019. V primeru, da bo ta pogoj pomoči ob predložitvi letnih poročil za leto 2020 presežen, bo moral upravičenec naknadno vrniti sorazmerni delež prihodka, ki bo presežen glede na pretekli dve leti. Sorazmerni delež se vrača brezobrestno.

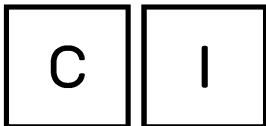
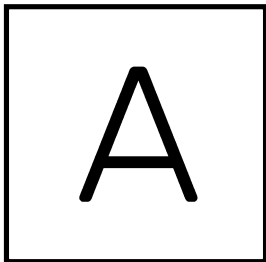
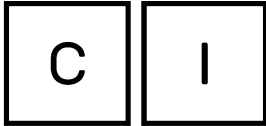
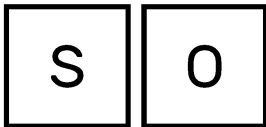
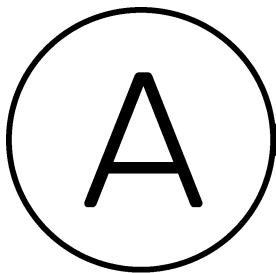
(3) V primeru, da delodajalec ni posloval v celoti v letih 2018 in 2019, se povprečje prihodkov za primerjavo z letom 2020 izračuna na proporcionalen način glede na število dni poslovanja v letih 2019 in 2018.

(4) Prihodek lastniško povezanih podjetij, ki so zavezanci za oddajo konsolidiranih računovodskih izkazov in konsolidiranih letnih poročil, se obravnava kot eno celoto.«

Obrazložitev:

Smiselno je, da se kot pogoj za pridobitev pomoči opredeli finančne kazalnike podjetja, a je hkrati zapisana dikcija trenutnega predloga zakona problematična, saj prihodke razbija na polletja, pri čemer predpostavlja, da bodo podjetja v prvem polletju imela vsaj 20% izgubo, v drugem polletju pa ne bodo imela več kot 20% presežka prihodkov glede na preteklo leto. V nadaljevanju podajamo razloge, zakaj takšna metodologija beleženja finančnih posledic epidemije ni najbolj ustrezna.

O tem, kako dolgoročne in kako obsežne bodo posledice epidemije, je težko govoriti, še toliko težje je v tem trenutku podjetjem napovedati, kakšen bo njihov prihodek v drugem polletju glede na preteklo leto. V primeru, da bi podjetje izpolnilo pogoj za prvo polletje, torej da bi beležilo vsaj 20% padeč prihodka, hkrati pa bi potem v drugem polletju ustvarilo več kot 20%

prihodkov kot v prvem polletju preteklega leta, bi morale vračati sredstva skupaj z zamudnimi obrestmi. Tovrstna določba tako kaznuje uspešno poslovanje, kot je npr. zagotovilo večjega naročila ali pa v primeru NVO začetek večjega mednarodnega projekta. Strinjamo se sicer, da se v takšnem primeru sredstva vrača, a naj bodo sredstva res razumljena kot pomoč za ohranjanje zaposlenih in premostitev likvidnostnega krča in naj se jih v tem primeru vrača brezobrestno.

Poleg tega je potrebno upoštevati, da številni poslovni subjekti zaradi vpliva sezonskih in drugih dejavnikov prejemajo sredstva v posameznem letu z izrazito raznoliko dinamiko. Četrtertletja in polletja so pogosto neprimerljiva. Če določen poslovni subjekt, na primer nevladna organizacija, prejme sredstva za realizacijo posameznega javnega programa ali projekta v letu 2019 v prvi polovici leta, v letu 2020 pa v drugi polovici leta, bi po trenutnem predlogu izpadla iz upravičenosti do prejemanja pomoči, četudi bi na letni ravni zabeležila upad sredstev v primeru zmanjšanja javnega financiranja.

Naposled je tukaj še delo Finančne uprave RS (FURS), ki bo izvajala nadzor, in dejstvo, da pogosto podatki za manjša podjetja ne obstajajo na ravni polletja ali manjših časovnih kategorij. S tega vidika je najbolj smiselno, da se gleda celotno koledarsko leto, kar bo močno olajšalo in debirokratiziralo tudi postopke za FURS.

Dodajamo tudi nov tretji odstavek, z njim bo natančneje določeno, na kakšen način se izračuna prihodke podjetij v primeru, da ne obstajajo več kot dve leti.

Dodali smo nov četrti odstavek, kjer so izpostavljena lastniško povezana podjetja, zato da večji zaposlovalci, ki bodo koristili pravico do ukrepa svojih prihodkov ne bi preusmerili na svoje novoustanovljena ali že obstoječa podjetja zgolj zaradi izogibanja vračilom pomoči oz. ukrepa.

K 34. členu

Prva alineja prvega odstavka se spremeni tako, da se črta stavek: »... in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v obvezno zavarovanje tudi na kakšni drugi zavarovalni podlagi«. Namesto tega se doda stavek »...in sicer za polni ali krajši delovni čas.« Po novem se prva alineja prvega odstavka 34. člena glasi: »– samozaposleni, ki na dan uveljavitve tega zakona opravlja dejavnost in je v obvezno zavarovanje vključen na podlagi opravljanja te dejavnosti in sicer za polni ali krajši delovni čas.«

Pri tretjem odstavku se za stavkom »Upravičenci iz prvega in drugega odstavka tega člena« doda besedna zveza »ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas«. Na koncu tretjega odstavka člena se doda poved: »Upravičencem iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa

A

S O

C I

A

C I

J A

v razmerju do polnega.« Tretji odstavek 34. člena se po novem glasi: »(3) Upravičenci iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, so upravičeni do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka v višini 350 eurov za mesec marec in po 700 eurov za meseca april in maj 2020, če so opravljali dejavnost najmanj od 13. marca 2020 do uveljavitve zakona. Upravičencem iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa v razmerju do polnega.«

34. člen se po novem glasi:

» (upravičenci)

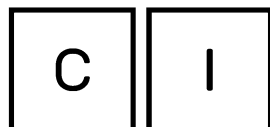
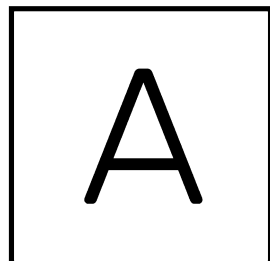
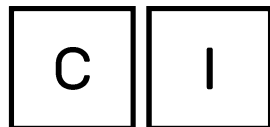
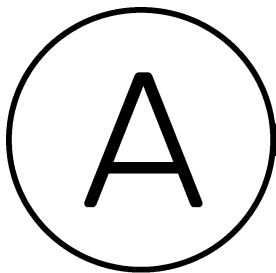
(1) Upravičenec do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka je upravičenec, ki zaradi epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu, in sicer:

- samozaposleni, ki na dan uveljavitve tega zakona opravlja dejavnost in je v obvezno zavarovanje vključen na podlagi opravljanja te dejavnosti, in sicer za polni ali krajši delovni čas
- verski uslužbenec registrirane cerkve ali druge verske skupnosti, ki ima na podlagi 27. člena Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF in 100/13; v nadaljnjem besedilu: ZVS) pravico do namenske državne finančne pomoči iz državnega proračuna za pokritje prispevkov za socialno varnost v višini naslednjih vrst prispevkov za socialno varnost in
- kmet, ki je v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 17. člena ali petega odstavka 25. člena ZPIZ-2 in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v obvezno zavarovanje tudi na kakšni drugi podlagi.

(2) Za samozaposlene iz prve alineje prejšnjega odstavka se štejejo tudi družbeniki, ki so poslovodne osebe v gospodarski družbi in so zavarovani na podlagi 16. člena ZPIZ-2.

(3) Upravičenci iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, so upravičeni do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka v višini 350 eurov za mesec marec in po 700 eurov za meseca april in maj 2020, če so opravljali dejavnost najmanj od 13. marca 2020 do uveljavitve zakona. Upravičencem iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa v razmerju do polnega.«

(4) Do izplačila mesečnega temeljnega dohodka iz prejšnjega odstavka ni upravičena oseba iz prvega in drugega odstavka tega člena, ki ne plačuje obveznih dajatev in ne izpolnjuje drugih denarnih nedavčnih obveznosti v

skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ, če ima na dan uveljavitve tega zakona neplačane zapadle davčne obveznosti.

Obrazložitev:

Številni posamezniki, še posebej na področju kulture, delujejo v različnih razmerjih, kar pomeni, da so pogosto delno zaposleni in delno samozaposleni. Nobenega razloga ni, da bi se pomoč odreklo tistim, ki so delno samozaposleni, saj bo njihova dejavnost lahko enako prizadeta kot pri tistih, ki bodo zaposleni za polni delovni čas. S tega vidika predlagamo dopolnitev tega člena na način, da so do pomoči upravičeni tudi samozaposleni, ki so iz naslova dejavnosti zavarovani za krajši delovni čas od polnega. Pomoč se jim izplača v deležu, ki je proporcionalen njihovem obsegu zavarovanja glede na tiste, ki so zavarovani za polni delovni čas.

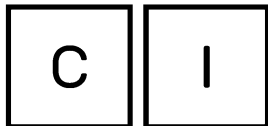
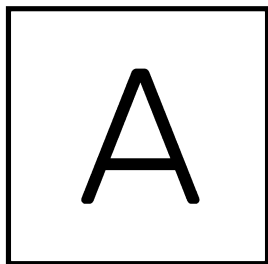
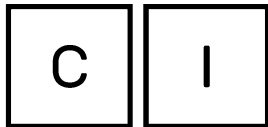
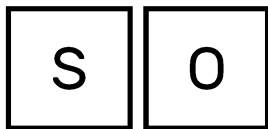
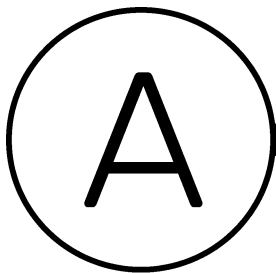
K 35. členu

Prvi odstavek 35. člena zakona se spremeni tako, da se iz besedne zveze »bistveno zmanjšanem obsegu« črta beseda bistveno. Na koncu se doda besedno zvezo »in predvideva, da bo v celotnem letu beležil izpad dohodka.« Po novem se prvi odstavek člena glasi: »(1) Za izplačilo mesečnega temeljnega dohodka mora upravičenec iz prejšnjega člena preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije predložiti izjavo, s katero izjavlja, da je oseba, kot jo opredeljuje prejšnji člen, ki zaradi epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v zmanjšanem obsegu, in da predvideva, da bo v celotnem letu beležila izpad dohodka.«

Doda se nov drugi odstavek, ki se glasi: »(2) Za nezmožnost opravljanja dejavnosti šteje tudi primer, ko samozaposleni varuje doma otroka mlajšega od dvanajst let zaradi zaprtja šol in vrtcev. To pravico lahko koristi eden od staršev oziroma skrbnikov.«

Sedanji drugi odstavek postane tretji, pomensko se povsem spremeni in se po novem glasi: »(3) Zmanjšani obseg dejavnosti pomeni, da samozaposleni že beleži vpliv epidemije na svojo poslovno dejavnost in da predvideva, da bo v letu 2020 imel nižje prihodke, kot je povprečje zadnjih dveh let. Pri tem se med prihodke všteva tudi po tem zakonu dodeljena mu pomoč v obliki temeljnega dohodka in plačila prispevkov.«

Dosedanji četrti odstavek se zaradi spremembe številčenja prejšnjih odstavkov spremeni v peti odstavek. Dopolni se ga tako, da se upošteva sorazmerno plačilo za samozaposlene s krajšim delovnim časom. Za prvo poved se doda poved »Upravičencem, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa v razmerju do polnega.« Po novem se prej četrti, zdaj peti odstavek, glasi: »(5) Upravičenec iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena prejme mesečni temeljni dohodek v višini 350 eurov za mesec marec 2020, 700 eurov za april 2020 in 700

eurov za maj 2020. Upravičencem, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa v razmerju do polnega. Če poda izjavo za več mesecev skupaj, se mu nakaže seštevek mesečnih temeljnih dohodkov za posamezne mesece.«

Ostali odstavki ostanejo vsebinsko nespremenjeni, a se številsko dopolnijo tako, da se jim prišteje ena.

Po novem se 35. člen zakona glasi:

»(1) Za izplačilo mesečnega temeljnega dohodka mora upravičenec iz prejšnjega člena preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije predložiti izjavo, s katero izjavlja, da je oseba, kot jo opredeljuje prejšnji člen, in da zaradi epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v zmanjšanem obsegu in predvideva, da bo v celotnem letu beležil izpad dohodka.

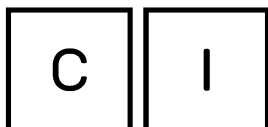
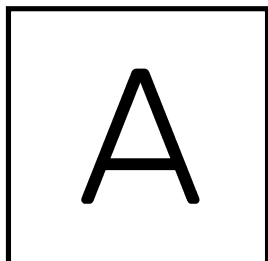
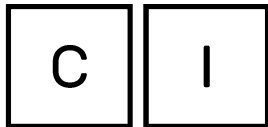
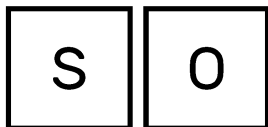
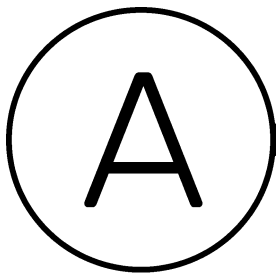
(2) Za nezmožnost opravljanja dejavnosti šteje tudi primer, ko samozaposleni varuje doma otroka mlajšega od dvanajst let z avtoškolo in vrtcev. To pravico lahko koristi eden od staršev oziroma skrbnikov.

(3) Zmanjšani obseg dejavnosti pomeni, da samozaposleni že beleži vpliv epidemije na svojo poslovno dejavnost in da predvideva, da bo v letu 2020 imel nižje prihodke, kot je povprečje v zadnjih dveh let. Pri tem se med prihodke všteta tudi po tem zakonu dodeljena mu pomoč v obliki temeljnega dohodka in plačila prispevkov.

(4) Upravičencu, ki vloži izjavo do 18. aprila 2020 za mesec marec, Finančna uprava Republike Slovenije nakaže mesečni temeljni dohodek 25. aprila 2020. Upravičencu, ki vloži izjavo od 19. aprila do 30. aprila 2020 za mesec marec ali april ali meseca marec in april skupaj, Finančna uprava Republike Slovenije nakaže mesečni temeljni dohodek do 10. maja 2020. Upravičencu, ki vloži izjavo od 1. maja do 31. maja 2020 za mesec marec ali april ali maj ali dva ali tri od navedenih mesecev skupaj, Finančna uprava Republike Slovenije nakaže mesečni temeljni dohodek 10. junija 2020.

(5) Upravičenec iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena prejme mesečni temeljni dohodek v višini 350 eurov za mesec marec 2020, 700 eurov za april 2020 in 700 eurov za maj 2020. Upravičencem, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za krajši delovni čas, se izplača sorazmerni delež glede na tiste, ki so iz naslova dejavnosti zaposleni za polni delovni čas, in sicer proporcionalno glede na odstotek skrajšanega delovnega časa v razmerju do polnega. Če poda izjavo za več mesecev skupaj, se mu nakaže seštevek mesečnih temeljnih dohodkov za posamezne mesece.

(6) Upravičenec iz prejšnjega člena predloži izjavo preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije v elektronski obliki do 31. maja 2020. Predloga obrazca izjave je objavljena na portalu eDavki.

(7) Mesečni temeljni dohodek za mesece marec, april in maj 2020 iz tretjega odstavka prejšnjega člena po izpolnitvi pogojev, iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena izplača Finančna uprava Republike Slovenije.«

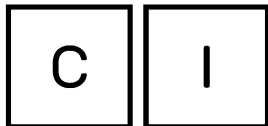
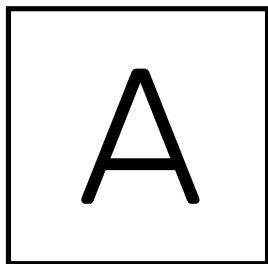
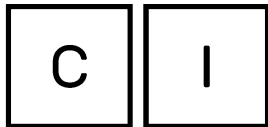
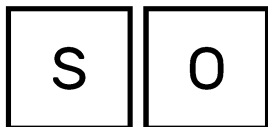
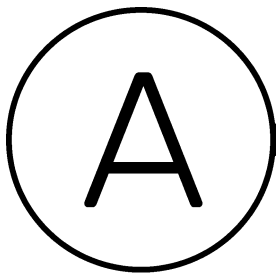
Obrazložitev:

Predstavljeni način spremljanja zmanjšane obsega dejavnosti je problematičen iz več razlogov. Najprej, ker močno otežuje delo Finančni upravi RS (FURS), saj bo slednja za preverjanje resničnosti izjave morala preverjati izkaze samozaposlenih po mesecih, kar so evidence, ki se jih FURSu običajno ne oddaja. To pomeni, da bodo tukaj nastale velike dodatne administrativne obremenitve. Poleg tega predlog v tej obliki ne upošteva narave nekaterih načinov poslovanja, pri katerih iz obstoječih evidenc ni tako enostavno natančno razločiti, v katero obdobje sodi posamezni prihodek za vse tiste, ki niso zavezanci za DDV.

Glede na odzive številnih samozaposlenih komparativno referiranje na pretekle mesece predstavlja težavo, saj so nekatera dela izrazito sezonska. To pomeni, da je lahko med mesecem februarjem in aprilom pri posameznem podjetniku velika razlika, kar pa ne pomeni nujno, da kriza zaradi koronavirusa ni in ne bo pustila pomembnih posledic. Na primer nekdo, ki se ukvarja z urejanjem okolice, v mesecu februarju morda ni imel prihodka in bo morda v aprilu imel nekaj prihodkov, ki pa bodo zagotovo bistveno nižji, kot bi bili, če ne bi bilo epidemije. Prav tako je možno, da je samozaposleni v februarju 2020 beležil izrazito nizke prihodke zaradi različnih razlogov (npr. sezonskost dela, specializiranost na nekaj večjih projektov na leto, zdravstveni razlogi, zmanjšan obseg dela zaradi šolskih počitnic itd.). Tem prvotni predlog onemogoča pridobivanje pomoči, kljub temu da bi prav ti to nujno potrebovali.

Predlagamo torej, da se gleda letne izkaze, saj so to evidence, ki jih FURS že ima, kar pomeni, da bodo preverbe lahko potekale hitro. Kriza bo zares imela tudi srednjeročne učinke in ne zgolj nekaj mesečne, ko je razglašena epidemija. Predlagamo, da je posameznik upravičen do temeljnega prihodka v primeru, da v letu 2020 ne bo presejal svojih povprečnih letnih prihodkov zadnjih dveh let, pri čemer se temeljni dohodek, izplačan po tem zakonu in pa plačani prispevki všteto v to vsoto. S tem vzpostavljamo merila, ki bolj realno ocenjuje posameznikov izpad dohodka in mu omogočamo, da v mesecih, ko do tega izpada prihaja, ne bo ostal brez sredstev, leto kot tako pa bo lahko zaključil vsaj z primerljivim prihodkom kot v preteklih letih. Kot predlagamo tudi v nadaljevanju, pa vračanje sredstev ne sme biti kaznovano in se mora vračati brezobrestno, saj nihče ne more oceniti dolgoročnih posledic nastale situacije, posamezniki pa za svoje ocene ne smejo biti kaznovani.

Dodali smo tudi nov drugi odstavek, ki opredeljuje, da samozaposleni ne more opravljati dejavnosti, ker doma varuje otroke, ki so mlajši od 12 let. Dejstvo je, da so šole in vrtci zaprti, kar pomeni, da morajo starši skrbeti za

otroke, jim pomagati pri šolanju, poskrbeti za prehrano in druge aktivnosti, za katere je sicer poskrbljeno v okviru šolskega sistema oziroma otroškega varstva v vrtcih. Ker starši svojega dela ne morejo opravljati, je nujno, da se tudi ta razlog šteje kot upravičeni razlog za prejemanje pomoči za samozaposlene, kot jo opredeljuje zakon. Podobna pomoč obstaja tudi za zaposlene, ki za varstvo otrok tudi po tem zakonu prejmejo nadomestilo, zato ni razloga, da bi podobno pomoč odrekli samozaposlenim. Predlagamo, da se ukrep omeji na enega od staršev ali skrbnikov.

K 37. členu zakona:

Ta člen zakona se spremeni tako, da se črta poved: »Izjava upravičenca, da zaradi epidemije COVID-19 ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu, je informacija javnega značaja in se objavi na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije.« Naslednja poved, to je »Do pomoči so upravičeni tisti samozaposleni, ki jim bodo prihodki v prvem polletju 2020 upadli za več kot 20% glede na isto obdobje leta 2019 in v drugem polletju 2020 niso dosegli več kot 20% rast prihodkov glede na isto obdobje leta 2019.« se pomensko spremeni v celoti in se po novem glasi: »Do pomoči so upravičeni tisti samozaposleni, ki so imeli v letu 2020 nižje prihodke, kot je povprečje zadnjih dveh let, pri čemer se med prihodke všteva tudi po tem zakonu dodeljena mu pomoč v obliki temeljnega dohodka in plačila prispevkov.« Zadnja poved se spremeni tako, da se vključi element sorazmernosti. Po novem se zadnja poved glasi: »V primeru, da ta pogoj pomoči ni dosežen, mora upravičenec brezobrestno vrniti sorazmerni delež pomoči, in sicer za toliko, kolikor so njegovi prihodki v letu 2020 presegli povprečje njegovih prihodkov v zadnjih dveh letih.«

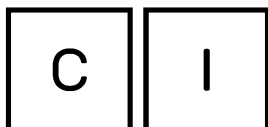
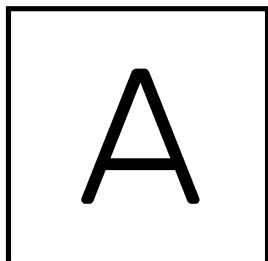
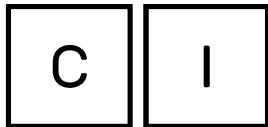
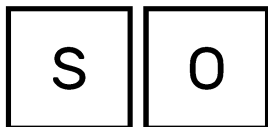
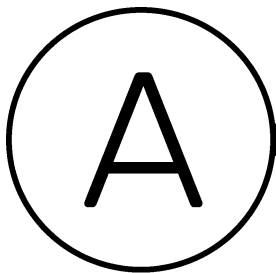
Po novem se 37. člen zakona glasi:

»(vračilo mesečnega temeljnega dohodka)

Do pomoči so upravičeni tisti samozaposleni, ki so imeli v letu 2020 nižje prihodke, kot je povprečje zadnjih dveh let, pri čemer se med prihodke všteva tudi po tem zakonu dodeljena mu pomoč v obliki temeljnega dohodka in plačila prispevkov. V primeru, da ta pogoj pomoči ni dosežen, mora upravičenec brezobrestno vrniti sorazmerni delež pomoči, in sicer za toliko, kolikor so njegovi prihodki v letu 2020 presegli povprečje njegovih prihodkov v zadnjih dveh letih.«

Obrazložitev:

Najprej k odstranjevanju javnosti izjave. Ta v nobenem primeru ni potrebna. Izjava koristi FURS, zato da bo lahko izvajal zakon, javnost izjave pa v samem postopku ne prinese ničesar. Javnost takšne izjave je pri samostojnih podjetnikih v resnici tudi že poseganje v osebne podatke, saj se javnosti razkriva finančno materialni položaj posameznika. Med drugim je podobna pomoč predvidena tudi za podjetja, kjer pa sorodna javna izjava ni predvidena.

Argumenti pri načinu beleženja izpada dohodka zaradi krize so podobni kot pri obrazložitvi sprememb 35. člena zakona. Med pomembnejšimi razlogi je zagotovo način beleženja prihodkov samozaposlenih, saj slednje FURS spremlja predvsem na letni ravni, kar pomeni, da lahko tudi ocene, kako je kriza zavrloje koronavirusa vplivala na samozaposlene, najboljše presoja po letnih izkazih prihodkov. Kriza ne bo zgolj v mesecih, ki jih omenja zakon (marec, april, maj), pač pa bodo posledice daljše, zato je tudi s tega vidika najbolj smiselno, da se obravnava celotno koledarsko leto in ne zgolj meseci, ko bo uradno trajala epidemija. Dinamika dela in izplačil samozaposlenih je, kot smo že pojasnili pri obrazložitvi k 35. Členu, zelo raznolika, zato je izvajanje primerjave po mesecih problematično. Najbolj smiselno je torej, da se o negativnem vplivu koronavirusa na samozaposlene govori predvsem na letni ravni.

Upoštevati je treba tudi cilje zakona, pri čemer je navedeno, da je eden od ciljev »izredna pomoč samozaposlenim«. Pomoč pomeni, da se samozaposlenim omogoči, da leto in problematično obdobje preidejo s kar najmanj težavami, ki bodo primarno likvidnostne narave. Strinjamo se, da tisti, na katere kriza ne bo imela učinka, vrnejo pomoč, ki je očitno niso potrebovali, a ker je težko napovedati, kakšne vse posledice bo kriza pustila, ni primerno, da bi se njihovo napačno napoved, ali jih bo kriza v letu 2020 prizadela ali ne, vzelo kot zlonamerno izkoriščanje javnih sredstev. Bolj kot to je potrebno gledati na pomoč kot na omogočanje razreševanja akutnih težav. V primeru, da se bo pri posameznem samozaposlenemu izkazalo, da pomoči naposled ni potreboval, pa naj brezobrestno vrne tolikšen del, za kolikor je presešel povprečje svojih prihodkov v zadnjih dveh letih. Pri tem se v prihodke tekočega leta všteta tudi po tem zakonu prejeta pomoč. S proporcionalnim vračanjem pomoči se izognemo tudi temu, da bi samozaposleni, ki so prihodke povečali le za nekaj evrov, morali v celoti vračati pomoč, s čemer bi bili na koncu celo na slabšem.

Izpostaviti je potrebno še, da bodo nekatere druge skupine (npr. upokojeanci in študenti) prejeli pomoč brez dodatnih obrazložitvev po potrebi za tako pomoč (v tem primeru ima lahko posameznik tudi privarčevana večja sredstva, pa bo pomoč vseeno prejel), zato je tudi pomoč pri samozaposlenih potrebno razumeti bolj v smislu pomoči in manj v smislu rigidnega sistema popolnega nadzora nad finančnim poslovanjem posameznega podjetnika. Bolj je torej potrebno stremeti k temu, da govorimo o temeljnem dohodku, kot ga opredeljuje stroka, kjer je poudarek na tem, da je temeljni dohodek namenjen vsem.

Za vsa dodatna pojasnila ostajamo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija

in ostala krovna združenja, ki se s podpisi pridružujejo na www.asociacija.si

DRUŠTVO ASOCIACIJA
–društvo nevladnih organizacij in
posameznikov na področju kulture

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)